

Bruxelles, 15.7.2015
COM(2015) 340 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Lansarea procesului de consultare publică privind o nouă organizare a pieței energiei

{SWD(2015) 142 final}

1. O VIZIUNE PENTRU TRANZIȚIA SISTEMULUI DE ENERGIE ELECTRICĂ

În orientările sale politice, Comisia Juncker a stabilit că dezvoltarea unei uniuni a energiei reziliente cu o politică prospectivă privind clima este unul dintre obiectivele sale strategice.

Această ambiție a fost confirmată în Programul de lucru al Comisiei pentru 2015¹ și prezentată mai detaliat în Strategia-cadru pentru o uniune energetică rezilientă cu o politică prospectivă în domeniul schimbărilor climatice² pentru a se crea condițiile necesare pentru o energie fiabilă și accesibilă pentru toți, pentru a se aplica principiul eficienței energetice înainte de toate și pentru ca Uniunea Europeană să devină liderul mondial în domeniul energiei din surse regenerabile. În vederea îndeplinirii acestor obiective va fi necesară o transformare fundamentală a sistemului energetic al Europei, inclusiv reorganizarea pieței europene a energiei electrice, sporirea previzibilității în ceea ce privește legătura dintre vânzarea angro și vânzarea cu amănuntul, precum și atragerea mai multor investiții. Acest lucru va contribui la furnizarea de noi beneficii pentru consumatorii de energie europeni, potrivit Comunicării COM(2015) 339, publicată împreună cu prezenta comunicare.

Sistemul de energie electrică al Europei se află la mijlocul unei perioade de schimbări profunde. De la adoptarea celui de-al treilea pachet legislativ privind piața internă a energiei³, deciziile de politică referitoare la energia electrică au făcut posibilă concurența și au intensificat fluxurile transfrontaliere de energie electrică. Piețele angro sunt caracterizate din ce în ce mai mult de o concurență deschisă și loială, iar concurența începe să se manifeste și la nivelul comerțului cu amănuntul, deși încă nu în mod suficient. Prin introducerea așa-numitei „cuplări a piețelor” și a alocării capacităților bazate pe flux, energia electrică poate fi comercializată în întreaga Europă cu mai multă eficiență. În același timp, energia electrică obținută din surse regenerabile a devenit una dintre cele mai importante surse de energie electrică grație Directivei privind energia din surse regenerabile⁴ și mulțumită eforturilor statelor membre, marcând o tranziție spre un sistem energetic cu emisii reduse de carbon.

¹ COM(2014) 910 final din 16.12.2014.

² COM(2015) 80 final din 25.2.2015.

³ Mai exact, cel de al treilea pachet privind energia, format din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (JO L 211, 14.8.2009, pp. 55–93); Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 (JO L 211, 14.8.2009, pp. 15–35); Regulamentul (CE) nr. 713/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 de instituire a Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 211, 14.8.2009, pp. 1–14), precum și Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, 5.6.2009, pp. 16–62).

⁴ Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, 5.6.2009, pp. 16–62).

Toate acestea sunt elemente ale unui sistem energetic orientat spre viitor, dar Europa încă se confruntă cu provocări considerabile înainte de a putea avea un peisaj energetic adecvat nevoilor sale. Pentru a gestiona și a beneficia pe deplin de aceste schimbări, trebuie să analizăm din nou organizarea și reglementarea sistemului și piețelor de energie electrică din Europa.

Conceptul de piață existent datează dintr-o perioadă în care centralele electrice mari, centralizate și alimentate în mare parte cu combustibili fosili aveau scopul esențial de a furniza tuturor gospodăriilor și operatorilor economici dintr-o zonă limitată – de obicei un stat membru – toată energia electrică dorită și în care consumatorii – gospodăriile, operatorii economici și industria – erau percepuți ca fiind pasivi. În prezent, trecerea spre producția descentralizată crește numărul actorilor implicați și schimbă rolurile existente pe piață. Piața energiei electrice trebuie să se adapteze la această nouă realitate, trebuie să integreze pe deplin toți actorii de pe piață, inclusiv cererea flexibilă, furnizorii de servicii energetice și sursele regenerabile de energie. Un exemplu concret este flexibilitatea care permite consumatorilor industriali să participe la piață și să profite în mod direct de concurența sporită. Piața are nevoie de un cadru de reglementare și guvernare eficace care să reducă nevoia de intervenții precum mecanismele de asigurare a capacității.

O piață europeană pe deplin funcțională ar trebui să permită transferul liber al energiei acolo unde este necesar, dorit și apreciat cel mai mult, să profite la maximum de beneficiile generate de concurența transfrontalieră și să genereze semnalele și stimulentele adecvate pentru a impulsiona investițiile potrivite. Mai mult, piața ar trebui să garanteze că energia electrică este livrată doar pe baza semnalelor pieței. În prezent, lucrurile nu se întâmplă mereu astfel. Deși cuplarea piețelor a dus, în cazurile în care a fost aplicată, la o corelare sporită între prețurile angro, nivelurile prețurilor absolute, chiar și pe piețe adiacente, diferă semnificativ, iar diferențele de preț nu scad. Sunt necesare, de asemenea, eforturi suplimentare pentru garantarea realizării unor interconexiuni suficiente între rețele și pentru promovarea stabilității pe termen lung pentru investițiile în sectorul energetic per ansamblu.

Țintele pentru 2030 stabilite în cadrul Consiliului European din octombrie 2014⁵ – o reducere cu cel puțin 40 % a emisiilor de gaze cu efect de seră pe plan intern, o pondere minimă de 27 % a energiei din surse regenerabile în consumul de energie la nivelul UE și o îmbunătățire cu minimum 27 % a eficienței energetice – reflectă un nivel de ambiție ridicat. Așadar, vor trebui continuate și intensificate schimbările aduse sistemului de energie electrică în vederea decarbonizării. Îndeplinirea obiectivelor Uniunii Europene în materie de energie și climă pentru 2030 înseamnă că ponderea energiei din surse regenerabile va ajunge, probabil, până la 50 % din energia electrică produsă. În prezent, piețele nu sunt suficient de flexibile, nici în ceea ce privește oferta, nici în ceea ce privește cererea, pentru a face posibilă această pondere crescută pe piață a energiei din surse regenerabile. Noua organizare a pieței ar trebui să garanteze că piețele energetice pot sprijini această tranziție întru totul și cu costuri minime. Acest lucru se poate realiza prin înlăturarea obstacolelor rămase în calea energiei din surse regenerabile și prin garantarea faptului că piața transmite semnalele adecvate pentru investiții suficiente în capacitatea flexibilă necesară pentru a face posibilă participarea tot mai pregnantă la sistem a energiei din surse regenerabile variabile. Un pas necesar pentru realizarea integrării cu succes și cu costuri minime a energiei din surse regenerabile constă în

⁵ EUCO 169/14.

instituirea unor piețe pe termen scurt pentru energia electrică care să funcționeze bine, din ziua anterioară livrării de energie electrică și până în momentul consumului, oferind acces deplin tehnologiilor flexibile.

Se ține seama de potențialul eficienței energetice în toate procesele de luare a deciziilor legate de dezvoltarea uniunii energetice (care pune în prim-plan principiului „eficiența energetică înainte de toate”). Totuși, se estimează că cererea de energie electrică va crește pe măsură ce consumatorii trec la energia electrică din alte surse. Așadar, orice revizuire a organizării pieței trebuie să creeze condiții care să faciliteze reducerea și mai accentuată a consumului de energie al UE, permițând în același timp integrarea în piață, în mod eficient din punctul de vedere al costurilor, a unor noi tipuri de cerere flexibilă.

În plus, noi tehnologii generice precum rețelele inteligente, contorizarea inteligentă, locuințele inteligente, producția proprie și echipamentele pentru stocare permit cetățenilor să se implice în tranziția energetică utilizând aceste noi tehnologii pentru a reduce valoarea facturilor și a participa activ la piață. Această tendință trebuie să fie promovată de piață.

Organizarea pieței UE ar trebui să garanteze că nevoile energetice ale consumatorilor mici și mari pot fi satisfăcute de companii inovatoare și de intermediari fiabili din întreaga Europă. Aceștia ar trebui să profite de oportunitățile oferite de noile tehnologii și să se concentreze asupra consumatorilor pentru a dezvolta și oferi noi produse și servicii. Aceasta va fi o contribuție la asigurarea furnizării de noi beneficii pentru consumatori care pot lega diferitele elemente ale strategiei privind uniunea energetică: crearea de locuri de muncă bazate pe cercetare și inovare și plasarea eficienței energetice în prim-planul politicilor noastre.

Obiectivul nostru este integrarea deplină a energiei din surse regenerabile în sistemul de energie electrică prin garantarea faptului că piețele sunt adaptate pentru energia din surse regenerabile, prin promovarea participării energiei din surse regenerabile la piețele energiei electrice pe o poziție de egalitate cu energia electrică generată în mod convențional.

În acest scop, va fi dezvoltat un nou cadru prin care să se ia măsuri de piață:

- adecvate pentru o piață a energiei electrice interconectată la nivelul întregii UE, oferind semnale de preț clare pentru noi investiții și facilitând dezvoltarea ulterioară a surselor de energie regenerabile;
- pentru a promova cooperarea și coordonarea la nivel regional privind politicile energetice;
- pentru a permite cooperarea referitoare la sursele regenerabile de energie, inclusiv la schemele de sprijin;
- pentru a conferi o dimensiune cu adevărat europeană securității aprovizionării cu energie electrică.

Această inițiativă este unul dintre principalele puncte de acțiune ale strategiei privind uniunea energetică⁶ și se adoptă împreună cu Comunicarea privind furnizarea de noi

⁶ O strategie-cadru pentru o uniune energetică rezilientă cu o politică prospectivă în domeniul schimbărilor climatice COM(2015)80 final din 25.2.2015.

beneficii pentru consumatorii de energie, cu scopul de a pune aceste aspecte în centrul viitorului sistem energetic, primul rezultat concret fiind directiva revizuită privind etichetarea energetică.

2. REALIZAREA NOII PIETE A ENERGIEI ELECTRICE PENTRU UNIUNEA EUROPEANĂ

2.1. Realizarea unei piețe funcționale

O piață a energiei electrice la nivelul întregii Europe care să funcționeze pe deplin este cea mai bună modalitate de a ne asigura că energia electrică poate fi livrată consumatorilor oricând și în cel mai eficient mod din punctul de vedere al costurilor.

2.1.1. Instituirea de piețe transfrontaliere pe termen scurt

Energia electrică nu are aceeași valoare în orice moment și în oricare loc în care este produsă și consumată. Prețurile ar trebui să reflecte acest fapt, pentru a transmite semnale corecte și semnificative pentru producție și investiții. Inevitabil, acest lucru înseamnă că pot apărea prețuri ridicate atunci când se produce puțină energie electrică, ceea ce ar avea totodată potențialul de a stimula „adaptarea cererii”.

Piețele pe termen scurt, cum ar fi piețele intrazilnice și piețele de echilibrare, trebuie să se afle în centrul unei organizări eficiente a pieței energiei electrice. Acestea trebuie proiectate ținând seama de sistemul energetic al viitorului – caracterizat de fluxuri transfrontaliere la scară largă și de mari volume de producție de energie din surse regenerabile variabile. În multe state membre, funcționarea pieței ar putea fi îmbunătățită semnificativ prin introducerea cuplării piețelor, prin intensificarea fluxurilor transfrontaliere și prin consolidarea tranzacționării intrazilnice și a adaptării cererii. Ar trebui înlăturate constrângerile legate de stabilirea prețurilor, intervalele dintre tranzacționare și livrare și intervalele de tranzacționare pe piețele intrazilnice ar trebui scurtate, iar orele de închidere a porții ar trebui să fie mai aproape de ora reală.

Funcționarea sigură a rețelei a devenit mai complicată ca urmare a creșterii rapide a surselor de energie regenerabile variabile, iar atât cererea, cât și centralele energetice convenționale trebuie să fie capabile să răspundă la această necesitate de flexibilitate și să fie stimulate să o facă. Integrarea stocării în piața energiei electrice ar spori și mai mult flexibilitatea necesară: energia electrică ar trebui stocată atunci când există un surplus și prețurile sunt mici și ar trebui să fie distribuită atunci când producția este limitată și prețurile sunt mari, astfel încât să se compenseze variațiile de producție de energie.

În acest scop, trebuie instituit în primul rând un sistem la nivelul UE pentru tranzacționarea intrazilnică transfrontalieră – așa cum s-a realizat deja cu succes în cazul tranzacționării pentru ziua următoare. Pentru a fi mai eficace și mai eficiente, piețele de echilibrare vor trebui să cuprindă zone mai ample decât cele din prezent. Acest lucru va reduce nevoia de producție de rezervă și va permite sistemului energetic european să utilizeze pe deplin potențialul surselor regenerabile de energie. Această măsură ar trebui completată de abordări comune pentru gestionarea congestiei rețelelor. Într-o perspectivă europeană, ar trebui să se definească un număr limitat de regiuni de echilibrare mai ample, în funcție de nevoile rețelelor, nu de granițele naționale. În mod similar, zonele de preț pentru vânzarea angro a energiei electrice ar trebui să reflecte zonele în care există capacitate de transport, nu doar granițele statelor membre.

2.1.2. Promovarea piețelor pe termen lung pentru a deschide calea investițiilor

Din perspectiva investițiilor, semnalele de preț pe termen lung sunt la fel de importante ca piețele pe termen scurt care funcționează în mod corespunzător. Un alt semnal investițional important legat de decarbonizare este reforma pieței europene a carbonului, cu o rezervă funcțională pentru stabilitatea pieței și cu măsuri suplimentare incluse în propunerea de revizuire a ETS adoptată împreună cu prezenta comunicare.

Trebuie să ne asigurăm că aceste piețe sunt cu adevărat deschise pentru toți actorii de pe piață. Producătorii convenționali, cererea flexibilă, tehnologiile de stocare a energiei, sursele regenerabile de energie și noii furnizori de servicii energetice, nu doar cei istorici, au nevoie de acces real la piețele pe termen lung care semnalează ce investiții sunt rentabile din punct de vedere economic și unde ar trebui efectuate acestea.

Pe unele piețe, trecerea pe scară largă la producția de energie electrică eoliană și solară cu consum mare de capital și cu costuri marginale aproape de zero a dus la perioade îndelungate cu prețuri spot reduse și la o reducere a numărului de ore de producție convențională. Într-o astfel de situație, pentru ca piețele energiei electrice să transmită semnalele de preț corecte pentru investiții în capacitatea adecvată este esențial să se permită prețurilor să reflecte disponibilitatea redusă când există vârfuri de cerere și este esențial ca investitorii să aibă încredere în faptul că aceste semnale se traduc în semnale de preț pe termen lung.

A permite prețurilor angro să crească când există vârfuri de cerere sau când producția este redusă nu implică neapărat o expunere a consumatorilor la prețuri mai mari sau mai volatile. Piețele pe termen lung funcționale vor permite furnizorilor și producătorilor să gestioneze oscilațiile de preț pe piețele la vedere – unde producătorii pot vinde efectiv asigurări furnizorilor și consumatorilor pentru a-i proteja de impactul oscilațiilor de preț și vor îmbunătăți, de asemenea, semnalele pentru investiții pe termen lung. Participanții la piață, inclusiv producătorii de energie din surse regenerabile, ar trebui să se poată proteja împotriva volatilității prețurilor și a riscurilor legate de volum, transformând incertitudinile legate de prețurile ridicate în venituri planificate și sigure. Din acest motiv, este esențial atât să se permită fluctuațiile de preț pe piețele pe termen scurt, cât și ca aceste fluctuații să fie legate de piețele pe termen lung.

Contractele pe termen lung între participanții la piață pot contribui la atenuarea riscului investițional în cazul investițiilor mari de capital necesare în sectorul energiei electrice, facilitând accesul la capital mai ales pentru tehnologiile cu emisii scăzute de carbon la costuri rezonabile. Așadar, este important să se promoveze disponibilitatea unor produse pe termen lung adecvate și să se stabilească dacă există vreun obstacol în calea încheierii de contracte competitive pe termen lung. Când încheie contracte pe termen lung pe bursele de energie, părților contractante li se solicită adesea să furnizeze garanții. Deoarece furnizarea unor astfel de garanții poate fi costisitoare, ar trebui evaluate mecanismele care ar putea reduce costurile aferente, limitând în același timp riscurile aferente neîndeplinirii obligațiilor de plată de către contrapartidă.

2.1.3. Infrastructură pentru o piață funcțională

O rețea energetică europeană bine interconectată este vitală pentru securitatea energetică a Europei, pentru o concurență sporită pe piața internă, care duce la prețuri mai

competitive, și pentru transmiterea semnalelor corecte care să orienteze investițiile spre țintele de politică legate de decarbonizare, de energie și de schimbările climatice pe care Uniunea Europeană s-a angajat să le atingă⁷.

Așadar, completarea legăturilor de infrastructură care încă mai lipsesc, pentru a avea o piață internă cu adevărat integrată și a face posibile investițiile necesare pentru această realizare, este una dintre prioritățile-cheie ale implementării strategiei privind uniunea energetică.

Proiectele de interes comun (PIC)⁸ sunt principalul instrument pentru integrarea fizică a piețelor de energie electrică naționale și pentru diversificarea surselor lor de energie. Multe dintre legăturile de infrastructură propuse vor avea un rol esențial în gestionarea variabilității surselor regenerabile de energie între țări precum Norvegia și Regatul Unit, Franța și Spania sau Norvegia, Țările de Jos și Germania. Fondul european pentru investiții strategice, care completează finanțarea existentă, disponibilă în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei, ar sprijini, de asemenea, proiectele energetice, inclusiv cele de infrastructură energetică. În plus, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții va oferi expertiză și asistență tehnică promotorilor publici și privați pentru crearea și structurarea unor proiecte de investiții bune din punct de vedere financiar.

2.2. Adaptarea organizării pieței la sursele regenerabile de energie și scheme de sprijin pentru piațe

Realizarea ambiției din cadrul strategiei privind uniunea energetică de a transforma Uniunea Europeană în lider mondial în domeniul energiei din surse regenerabile va necesita crearea unui mediu în care sursele regenerabile de energie pot atrage investițiile necesare. Finanțarea la costuri scăzute pentru sursele regenerabile de energie cu consum mare de capital depinde de existența unui cadru stabil de investiții care reduce sarcina de reglementare și riscul legat de reglementare.

2.2.1. O piață pregătită pentru sursele regenerabile de energie

Deciziile de investiții în energia din surse regenerabile trebuie să țină seama de caracteristicile naturale ale zonei geografice, de disponibilitatea rețelei, de acceptarea de către public, de locul în care se consumă energia și de condițiile administrative și investiționale, inclusiv de taxe și impozite. Toate aceste aspecte sunt factori relevanți în ceea ce privește costurile de producție. Astfel, o piață funcțională cu zone de preț definite în mod adecvat ar semnaliza unde și când ar trebui ca energia electrică să fie generată din surse regenerabile.

Totodată, integrarea cu succes în sistem a producției de energie din surse regenerabile necesită piețe flexibile care cuprind o gamă mai amplă de actori, atât pe partea cererii, cât

⁷ COM(2015)82 final din 25.2.2015 - Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Realizarea obiectivului de interconectare electrică de 10 % - Pregătirea rețelei de energie electrică a Europei pentru 2020.

⁸ Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009.

și pe partea ofertei. Instituirea unor piețe pe termen scurt lichide și mai bine integrate va contribui la sporirea flexibilității și va permite producătorilor de energie din surse regenerabile să concureze în condiții de egalitate cu producătorii de energie convențională. De asemenea, ar trebui încurajate piețele pentru gestionarea riscurilor legate de volum.

De asemenea, atât îmbunătățirea interconexiunilor, cât și faptul de a permite adaptarea cererii vor contribui și mai mult la flexibilitatea necesară pentru integrarea în piață a energiei din surse regenerabile. Totuși, în prezent, consumatorii nu sunt suficient de stimulați să-și adapteze tiparele de consum la situația schimbătoare a ofertei. În plus, barierele de reglementare și normele discriminatoare în vigoare îi împiedică pe consumatori (sau pe agregatorii care acționează în numele lor) să utilizeze adaptarea cererii (inclusiv gestionarea stocării) și să ia parte la piețele energiei electrice pe poziție de egalitate cu producătorii.

Sporirea flexibilității piețelor va permite implicarea deplină pe piață a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie, inclusiv în ceea ce privește echilibrarea portofoliilor lor. De asemenea, acești producători vor putea să contribuie ei înșiși la sporirea flexibilității sistemului. Trebuie revizuite dispozițiile existente care exclud de la regulile normale ale pieței anumite mijloace de producție de energie.

2.2.2. Promovarea surselor regenerabile de energie potrivite pentru piață

Împreună cu consolidarea schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS), reformarea pieței în acest mod constituie o etapă fundamentală pentru crearea condițiilor care vor permite, în cele din urmă, ca investițiile în noua capacitate de producție de energie din surse regenerabile să fie determinate de piață.

Între timp, producția de energie electrică din surse regenerabile ar trebui sprijinită, dacă este necesar, prin scheme bazate pe piață care să abordeze disfuncționalitățile pieței, să asigure un bun raport cost-eficacitate și să evite supracompensarea și distorsiunile pe piață, în conformitate cu Orientările privind ajutoarele de stat⁹.

Schemele de sprijin pentru energia din surse regenerabile sunt aproape întotdeauna aplicabile la nivel național. O abordare regională mai coordonată în privința energiei din surse regenerabile – inclusiv a schemelor de sprijin – ar putea produce câștiguri considerabile, printre altele prin promovarea dezvoltării eficiente din punctul de vedere al costurilor a producției de energie din surse regenerabile în locații geografice optime. Acest lucru ar extinde piața pentru energia din surse regenerabile, ar facilita integrarea acestora și ar promova cea mai eficientă utilizare a ei. Deși statele membre devin tot mai deschise spre o cooperare regională mai intensă, rămân dificultăți practice. Un cadru concret pentru participarea transfrontalieră la schemele de sprijin ar putea rezolva aceste dificultăți practice.

⁹ Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 (JO C 200, 28.6.2014, pp. 1-55).

2.3. Stabilirea unei legături între piețele angro și cele cu amănuntul pentru a furniza beneficii consumatorilor

Integrarea pieței interne nu ar trebui să se oprească la nivelul vânzării angro. Pentru a exploata pe deplin potențialul pieței interne de energie a Europei, partea de vânzare cu amănuntul a pieței energiei electrice trebuie să ofere consumatorilor – gospodării, operatori economici și industrie – posibilitatea de a participa în mod activ și benefic la tranziția energetică a Uniunii Europene. Acesta trebuie să fie unul dintre obiectivele noii organizări a pieței și necesită o schimbare fundamentală a rolului consumatorului pe piața energiei electrice.

În prezent persistă numeroase obstacole în calea participării depline a consumatorilor la piața energetică. Ca urmare a lipsei informațiilor adecvate referitoare la costuri și la consum sau a lipsei de transparență a ofertelor, nu există o concurență suficientă pe numeroase piețe pentru vânzarea cu amănuntul. În același timp, piețele de servicii energetice rezidențiale rămân insuficient dezvoltate.

A fi un consumator de energie activ nu ar trebui să fie complicat sau să consume mult timp. Există acum tehnologii care permit consumatorilor să participe pe deplin la tranziția energetică. Totuși, intervențiile de reglementare precum plafoanele tarifare, reglementarea prețurilor, impozitarea cu efect de distorsionare și alte intervenții ale statului determină prețuri care nu transmit semnale și valoare pentru participarea consumatorilor la piață. Astfel, potențialul unei adaptări optime a cererii nu este exploatat. Prin urmare, în prezent, nici gospodăriile, nici operatorii economici, nici industria nu sunt suficient de stimulați să participe la piețele energiei electrice.

Așadar, semnalele de preț adecvate sunt cruciale. În acest sens, este necesară stabilirea unor legături mai strânse între piețele angro și piețele cu amănuntul, în special prin oferirea pentru utilizatorii finali a unor prețuri care să reflecte variațiile prețurilor angro. În plus, tarifele de rețea trebuie stabilite în așa fel încât să nu descurajeze adaptarea cererii, asigurând, în același timp, o contribuție echitabilă la costurile de rețea.

În plus, alte bariere de reglementare și normele discriminatoare în vigoare îi împiedică pe consumatori (sau pe agregatorii care acționează în numele lor) să aleagă opțiunea adaptării cererii (inclusiv gestionarea stocării) și să ia parte la piețele energiei electrice pe poziție de egalitate cu producătorii. Existența prețurilor reglementate care împiedică primirea de către consumatorul final a semnalelor de preț ale pieței este cea mai evidentă dintre aceste bariere. În plus, deocamdată, regulile pieței nu determină întotdeauna participarea agregatorilor. Ar putea fi de dorit să se dezvolte o abordare comună a organizării pieței pentru a permite adaptării cererii să concureze pe o poziție de egalitate cu producătorii.

ÎNTREBĂRI

- 1) Prețurile care reflectă disponibilitatea redusă efectivă (ca timp și loc) ar fi un element important al viitoarei organizării a pieței? Această organizare ar include, de asemenea, necesitatea ca prețurile să reflecte disponibilitatea redusă a capacității de transport?
- 2) Ce provocări și ce oportunități ar putea fi generate de prețurile care reflectă disponibilitatea redusă efectivă? Cum pot fi soluționate provocările? Aceste prețuri ar putea face ca mecanismele de asigurare a capacității să fie redundante?
- 3) Progresul în ceea ce privește alinierea piețelor de echilibrare fragmentate rămâne lent. Ar trebui UE să încerce să accelereze procesul, prin măsuri juridice dacă este necesar?
- 4) Ce se poate face pentru a se asigura implementarea fără probleme a platformei intrazilnice la nivelul UE instituite de comun acord?
- 5) Pentru a se garanta siguranța investițiilor în noua capacitate de producție sunt necesare contracte pe termen lung între producători și consumatori? Ce bariere (dacă există) împiedică apariția unor astfel de produse de protecție pe termen lung? Există vreun rol pentru sectorul public în ceea ce privește deschiderea piețelor pentru contracte pe termen lung?
- 6) În ce măsură considerați că diferențele dintre impozitele și taxele¹⁰ pe energia electrică percepute în diferitele state membre creează denaturări în ceea ce privește direcționarea eficientă a investițiilor sau împiedică fluxul liber al energiei?
- 7) Ce trebuie făcut pentru a permite investițiilor în energia din surse regenerabile să fie determinate în tot mai mare măsură de semnalele pieței?
- 8) Ce (eventuale) obstacole există în calea integrării depline pe piață a producătorilor de energie din surse regenerabile, inclusiv pe piețele de echilibrare și intrazilnice, precum și în ceea ce privește livrarea bazată pe ordinea de merit?
- 9) Ar trebui să existe o abordare mai coordonată între statele membre în ceea ce privește schemele de sprijin pentru energia din surse regenerabile? Care sunt principalele bariere în calea schemelor de sprijin regionale și cum ar putea fi înlăturate aceste bariere (de exemplu, prin legislație)?
- 10) Care considerați că sunt principalele obstacole care ar trebui înlăturate pentru a stimula adaptarea cererii [de exemplu, prețurile insuficient de flexibile, barierele (de reglementare) în calea agregatorilor/consumatorilor, lipsa accesului la tehnologiile pentru locuințe inteligente, lipsa obligației de a le oferi consumatorilor finali posibilitatea de a participa la piața de echilibrare prin intermediul unei scheme privind adaptarea cererii etc.]?

3. INTENSIFICAREA COOPERĂRII REGIONALE ÎN CADRUL UNUI SISTEM DE ENERGIE ELECTRICĂ INTEGRAT

Necesitatea dezvoltării și gestionării sigure și eficiente din punctul de vedere al costurilor a sistemului de energie electrică impune o coordonare și o cooperare sporite între toți

¹⁰ Aceste impozite și taxe pot face parte din impozitarea generală (TVA, accize) sau pot fi taxe specifice menite a sprijini politici precis orientate în domeniul energetic și/sau al politicilor privind clima.

actorii de pe piața internă a energiei. În unele cazuri, acest lucru va implica trecerea de la abordările naționale la abordări regionale sau la scară europeană.

3.1. Coordonarea regională a elaborării politicilor la nivel național

Pentru ca piața internă a energiei să funcționeze pe deplin, este necesar ca statele membre să se coordoneze și să coopereze cu statele vecine atunci când își elaborează politicile energetice. În mod similar, trebuie să se garanteze că toate inițiativele regionale evoluează în mod coerent și duc la o piață energetică pe deplin integrată. Atunci când există sisteme naționale fragmentate, cooperarea regională ar trebui să devină o parte esențială a guvernantei eficace pentru uniunea energetică și un prim pas spre armonizarea la nivelul întregii Uniuni Europene atunci când este necesar.

Cooperarea regională între statele membre va fi, de asemenea, esențială pentru atingerea în mod mai eficient din punctul de vedere al costurilor a țintelor stabilite de comun acord la nivelul Uniunii Europene (de exemplu, printr-o mai bună utilizare a mecanismelor de cooperare pentru a atinge ținta referitoare la energia din surse regenerabile), pentru sporirea integrării pieței interne a energiei și pentru consolidarea securității energetice. Pași potriviți în direcția cea bună sunt exemplele de cooperare politică în domeniul energiei precum Forumul pentalateral, Inițiativa pentru o rețea offshore a țărilor cu deschidere la mările septentrionale (NSCOGI), Planul de interconectare a pieței energiei din zona baltică (BEMIP): <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/baltic-energy-market-interconnection-plan>; noul Grup pentru interconectivitate în sud-vestul Europei: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/high-level-group-energy-infrastructure-south-west-europe-created>; sau Grupul la nivel înalt pentru conectarea rețelelor de gaze în Europa Centrală și de Sud-Est <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/central-and-south-eastern-europe-gas-connectivity>, pentru domeniul gazelor. Cooperarea regională nu ar trebui limitată la statele membre ale UE și nu ar trebui să se oprească la granițele UE. Aplicarea celui de-al treilea pachet legislativ de către țările vecine, precum părțile contractante la Comunitatea Energiei, va garanta răspândirea beneficiilor pieței interne dincolo de granițele UE. De asemenea, forurile regionale ar trebui să evalueze și să abordeze riscurile legate de dependența excesivă de țările terțe care aleg să nu aplice legislația pieței interne a UE. Consolidarea cooperării regionale oferă oportunități unice de a se avansa mai rapid și mai eficient din punctul de vedere al costurilor spre o piață integrată.

3.2. Îmbunătățirea interconexiunilor

Date fiind beneficiile clare ale unei interconexiuni mai bune, Comisia a prezentat, ca parte a pachetului privind uniunea energetică, o strategie detaliată despre cum să se realizeze saltul până la obiectivul de interconectare de 10 %¹¹ și intenționează să prezinte în 2016 o comunicare privind modul în care să fie îndeplinit obiectivul ambițios al unui nivel de interconectare de 15 % solicitat de Consiliul European.

Capacitatea de interconectare între mai multe țări este încă destul de redusă și insuficientă pentru fluxurile de energie preconizate. Proiectele de interes comun introduse prin Regulamentul privind liniile directe pentru infrastructurile energetice

¹¹ COM(2015)82 final din 25.2.2015 - Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Realizarea obiectivului de interconectare electrică de 10 % - Pregătirea rețelei de energie electrică a Europei pentru 2020.

transeuropene¹² sunt fundamentale pentru integrarea fizică a piețelor de energie electrică naționale și pentru diversificarea surselor lor de energie. De exemplu, statele baltice nu fac parte încă din zona sincronă continentală europeană. De asemenea, s-a convenit asupra politicii conform căreia cooperarea regională pentru îmbunătățirea interconectivității trebuie intensificată în special în regiunea baltică, în Peninsula Iberică, în zona mărilor nordice și în Europa Centrală și de Sud-Est. Ar trebui avute în vedere, de asemenea, legături suplimentare cu regiunile învecinate, precum zona din sudul Mării Mediterane și zona Balcanilor de Vest.

Pentru gestionarea sistemului și identificarea locurilor în care sunt necesare interconexiuni noi, este nevoie ca operatorii sistemului de transport să se poată baza pe formarea prețului pe piețele la vedere și angro. În prezent, veniturile din taxa de congestiare – venituri realizate prin transportul de energie din zonele cu prețuri mici spre zone în care prețurile sunt mai mari – sunt adesea substanțiale, dar sunt rareori utilizate pentru dezvoltarea sau consolidarea interconexiunilor. Acest lucru ar trebui schimbat, iar aceste fonduri ar putea fi utilizate în mod eficace pentru dezvoltarea sistemului de electricitate al Europei.

3.3. Cooperarea dintre operatorii de sistem

Într-o astfel de rețea electrică integrată, planificarea operațională și luarea deciziilor trebuie să fie coerente în fiecare moment. Cooperarea regională și luarea deciziilor la nivel regional sunt deosebit de cruciale pentru funcționarea în siguranță a sistemelor. Instituirea unor centre operaționale regionale va contribui la planificarea și gestionarea efective a fluxurilor de energie electrică transfrontaliere în sistemele de transport și în timp real. Inițiativele de cooperare existente în domeniul securității regionale (RSCI) sunt primi pași importanți în direcția unei coordonări și integrări regionale suplimentare a funcționării sistemului – ele ar trebui să dobândească treptat competențe decizionale și ar putea deschide calea, în cele din urmă, pentru coordonarea paneuropeană a funcționării sistemului.

În prezent, Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică (ENTSO-E) are un rol important în coordonarea operatorilor sistemului de transport (OST) și în elaborarea codurilor de rețea. În plus față de stabilirea unor centre operaționale regionale, nevoia de coordonare sporită între operatorii sistemului de transport ar putea atrage după sine necesitatea unei ENTSO-E mai puternice. Pentru aceasta ar fi nevoie, de asemenea, schimbări ale structurii de guvernanta a ENTSO-E și a contribuției acesteia la guvernanta eficace a uniunii energetice.

Pe fondul integrării tot mai mari a sistemelor de transport europene, ar putea fi necesar, de asemenea, să se reexamineze cadrul veniturilor operatorilor sistemului de transport (tarife, taxe de congestiare și compensări între operatorii de sisteme de transport) pentru a se garanta că acesta oferă stimulentele adecvate pentru toți operatorii sistemului de transport.

Sunt necesare, de asemenea, la nivelul distribuției, expansiunea și gestionarea optimă a rețelei, deoarece rețelele de distribuție au un rol important în integrarea energiei

¹² Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009.

descentralizate, produse local din surse regenerabile. Vor trebui introduse proceduri noi pentru a stimula operatorii sistemului de distribuție (OSD) să utilizeze flexibilitatea locală și să răspundă noilor provocări într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor. În acest context, trebuie reanalizat rolul OSD. OSD ar trebui să fie facilitatori de piață neutri care să permită dezvoltarea de către părți terțe a unor servicii pentru consumatori bazate pe piață, în special în cazurile în care se acordă OSD responsabilitatea contorizării inteligente și a manipulării informațiilor. Chestiunile legate de proprietatea asupra datelor și de protejarea datelor împotriva atacurilor cibernetice trebuie rezolvate în mod satisfăcător, indiferent dacă această sarcină este atribuită OSD sau altor furnizori de servicii.

Ar putea fi necesar, de asemenea, să se evalueze dacă operatorii sistemului de distribuție sunt suficient de implicați în organismele de reglementare europene și în guvernanta efectivă a uniunii energetice. Mai mult, tarifele de rețea trebuie concepute în așa fel încât să stimuleze utilizarea eficientă a rețelelor și să asigure o contribuție echitabilă la costurile de rețea, dar, în același timp, să nu descurajeze adaptarea cererii.

Sporirea inteligenței rețelei de energie electrică, de la cele mai înalte niveluri de tensiune și până la fiecare gospodărie în parte, poate contribui la gestionarea producției de energie electrică variabilă și descentralizată într-un mod mai eficient din punctul de vedere al costurilor și poate reduce sau amâna nevoia de noi linii, de linii de interconexiune sau de mecanisme de asigurare a capacității. Așadar, cooperarea strânsă între OSD și OST în privința aspectelor legate de planificarea și funcționarea rețelelor este esențială și trebuie consolidată.

3.4. Adaptarea cadrului de reglementare la piețele integrate

Normele de funcționare și tranzacționare în cadrul rețelelor electrice integrate necesită o supraveghere reglementară armonizată. Integrarea pieței determină în mod natural consolidarea rolului Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) în ceea ce privește supravegherea funcționării eficiente a piețelor integrate și a infrastructurii transfrontaliere.

În prezent, ACER acționează mai ales prin intermediul unor recomandări și avize și are drepturi decizionale foarte limitate. Odată cu cooperarea mai strânsă dintre operatorii de sistem, ar putea fi necesară o consolidare a competențelor și a independenței ACER, astfel încât aceasta să-și poată îndeplini funcțiile de reglementare la nivel european atunci când este necesar. În acest caz, ACER ar putea arbitra disputele regionale și la nivelul UE.

Consolidarea competențelor ACER ar putea include abilitarea acesteia de a adopta decizii obligatorii și direct aplicabile privind inițiative la nivelul UE și aspecte transfrontaliere și introducerea unor competențe de executare pentru a asigura respectarea deciziilor respective.

Revizuirea rolurilor ENTSO-E și ACER oferă oportunitatea evaluării procesului de elaborare a normelor de reglementare detaliate privind funcționarea pieței și a rețelelor (coduri de rețea și orientări). Acestea sunt elaborate cu implicarea puternică a ENTSO-E și ACER.

Consolidarea cadrului de reglementare poate necesita, de asemenea, integrarea entităților care, în prezent, nu fac obiectul supravegherii reglementare, cum ar fi bursele de energie care au un rol crucial pe piețele europene cuplate ale energiei electrice și îndeplinesc, de asemenea, funcții care prezintă caracteristicile unui monopol natural. Totodată, în cadrul de reglementare va trebui să se reflecte legătura tot mai strânsă dintre piețele angro și cu amănuntul.

ÎNTREBĂRI

- 11) Deși piețele energiei electrice sunt cuplate în UE și sunt legate de cele din statele vecine, funcționarea sistemului este asigurată încă de operatorii naționali ai sistemului de transport (OST). În prezent, Inițiativele de cooperare în domeniul securității regionale (RSCI), precum CORESO sau TSC, au un rol pur consultativ. RSCI ar trebui consolidate treptat pentru a include și responsabilități decizionale atunci când este necesar? Faptul că, în prezent, securitatea sistemelor este o responsabilitate națională este un obstacol în calea cooperării transfrontaliere? O responsabilitate regională în ceea ce privește securitatea sistemelor ar fi mai potrivită pentru realitățile pieței integrate?
- 12) Supravegherea reglementară națională fragmentată pare a fi inefficientă în cazul părților armonizate ale sistemului de energie electrică (de exemplu, cuplarea piețelor). Considerați că o consolidare a rolului ACER ar fi benefică?
- 13) Considerați că o consolidare a rolului ENTSO ar fi benefică? Care ar fi cea mai bună modalitate de realizare a unei astfel de consolidări? Ce supraveghere reglementară este necesară?
- 14) Care ar trebui să fie rolul viitor și viitoarele norme de guvernare pentru operatorii sistemului de distribuție? Cum ar trebui adaptat accesul la datele de contorizare (manipularea datelor și asigurarea protecției datelor etc.), având în vedere evoluțiile pieței și evoluțiile tehnologice? Sunt necesare dispoziții suplimentare privind gestionarea datelor de contorizare și accesul la acestea al părților relevante (consumatori finali, operatorii sistemului de distribuție, operatorii sistemului de transport, furnizori, prestatori de servicii terți și autorități de reglementare)?
- 15) Ar trebui să existe o abordare europeană privind tarifele de distribuție? Dacă da, ce aspecte ar trebui vizate (de exemplu, structura tarifară și/sau componentele tarifare - fixe, capacitate versus energie, diferențierea în funcție de timp sau loc - și tratamentul aplicat producției proprii)?
- 16) Deoarece bursele de energie sunt parte integrantă a cuplării piețelor – ar trebui avute în vedere norme de guvernare pentru bursele de energie?

4. O DIMENSIUNE EUROPEANĂ PENTRU SECURITATEA APROVIZIONĂRII

Integrarea mai strânsă a piețelor dincolo de granițele naționale și dezvoltarea piețelor pe termen scurt și lung cu o formare eficientă a prețurilor – reflectând mai ales nevoia de noi capacități – ar trebui să transmită semnalele investiționale adecvate pentru a permite intrarea pe piață a unor noi surse de producție și, în cazurile în care există capacitate excedentară, semnale de dezafectare.

Comisia ia act de faptul că, în multe state membre, funcționarea pieței și securitatea aprovizionării ar putea fi îmbunătățite semnificativ, de exemplu prin introducerea cuplării piețelor, prin intensificarea fluxurilor transfrontaliere, prin consolidarea tranzacționării intrazilnice și a cererii, precum și prin eliminarea plafoanelor tarifare impuse piețelor angro. Toate acestea ar îmbunătăți formarea prețurilor și ar permite prețuri de vârf care ar trebui să transmită semnale investiționale mai bune, facilitând totodată, în general, pătrunderea tot mai semnificativă a energiei din surse regenerabile.

Totuși, în prezent, mai multe state membre prevăd că în anii următori se vor confrunta cu o capacitate de producție inadecvată. Pentru a rezolva această problemă, statele membre respective au introdus sau intenționează să introducă mecanisme de asigurare a capacității care implică efectuarea de plăți separate pentru capacitatea disponibilă, în loc să se plătească pentru energia electrică livrată.

Deși pot fi justificate în anumite circumstanțe, mecanismele de asigurare a capacității pot fi costisitoare și pot denatura piața. În plus, aceste mecanisme pot contraveni obiectivului de eliminare progresivă a subvențiilor dăunătoare mediului, inclusiv pentru combustibilii fosili¹³. Mecanismele de asigurare a capacității ar trebui să fie o soluție doar pentru disfuncționalitățile reale ale pieței, nu să sprijine producția nerentabilă sau nesustenabilă¹⁴.

Comisia a lansat recent o anchetă sectorială cu privire la mecanismele de asigurare a capacității¹⁵ – prima de acest fel în temeiul normelor Uniunii Europene privind ajutoarele de stat. Ancheta va examina mai ales dacă aceste mecanisme denaturează concurența sau comerțul pe piața internă a energiei electrice.

4.1. Armonizarea metodelor de stabilire a adecvării sistemului

În comunicarea *Realizarea pieței interne a energiei electrice și valorificarea la maximum a intervenției publice*¹⁶, Comisia a abordat necesitatea ca autoritățile publice să desfășoare periodic o evaluare obiectivă și bazată pe fapte a situației privind adecvarea producției, iar Directiva privind siguranța aprovizionării cu energie electrică¹⁷ solicită autorităților publice să evalueze regulat nivelul de adecvare a producției din propriul stat membru.

¹³ A se vedea punctul 220 din Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020.

¹⁴ C(2013)7243 - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Realizarea pieței interne a energiei electrice și valorificarea la maximum a intervenției publice și SWD(2013) 438 final - Document de lucru al serviciilor Comisiei - Caracterul adecvat al capacității de producție pe piața internă a energiei electrice – orientări privind intervențiile publice.

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4891_ro.htm - http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html

¹⁶ C(2013)7243

¹⁷ Directiva 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructuri (JO L 33, 4.2.2006, pp. 22-27).

În prezent, determinarea nivelului de adecvare a producției se efectuează foarte diferit în statele membre ale UE. În noiembrie 2013, Grupul de coordonare pentru electricitate a emis un apel pentru o metodologie armonizată la nivel european pentru evaluarea adecvării producției, iar în 2014, ENTSO-E a desfășurat o consultare publică privind metodologia sa de evaluare a adecvării producției. În paralel, Forumul pentalateral s-a angajat să elaboreze o evaluare a adecvării la nivel regional.

O evaluare mai standardizată în UE ar trebui să țină seama în mod adecvat de contribuția interconexiunilor, a producției transfrontaliere, a producției de energie din surse regenerabile variabile, a adaptării cererii și a posibilităților de stocare, precum și de contextele de politică europene relevante, precum evoluția preconizată a pieței carbonului și politicile referitoare la eficiența energetică („evaluarea adecvării sistemului”). Decizia referitoare la necesitatea unui mecanism de asigurare a capacității ar trebui să se bazeze pe o astfel de evaluare standardizată.

4.2. Standardele de fiabilitate

Fiabilitatea sistemului pe piețele interconectate este interdependentă. Chiar dacă statele membre au motive întemeiate să stabilească standarde de adecvare a sistemului diferite pentru a ține seama de circumstanțele naționale, trebuie să se țină cont de impactul asupra pieței interne. Dacă statele membre nu acționează pentru a asigura adecvarea sistemului, acest lucru sporește riscurile pentru securitatea aprovizionării în ansamblul sistemului. Acest risc specific este și mai mare în cazurile în care statele membre au aplicat prețuri reglementate inferioare costurilor, ceea ce, pe termen lung, înseamnă venituri insuficiente pentru acoperirea investițiilor necesare. De asemenea, poate exista tendința de a da dovadă de un exces de precauție, printr-o „supraasigurare” împotriva riscului de întrerupere a aprovizionării. Această tendință ar putea genera costuri ridicate și ar putea submina capacitatea pieței interne de a orienta investițiile¹⁸.

Dacă toate statele membre stabilesc standarde clare de adecvare a sistemului, toate părțile interesate ar beneficia de mai multă claritate. În colaborare cu statele membre, Comisia ar putea stabili o serie de standarde acceptabile pentru deconectări *involuntare* preconizate ale consumatorilor care să țină seama de costurile pentru economie și societate ale întreruperilor neprevăzute ale aprovizionării.

4.3. Un cadru pentru deschiderea transfrontalieră a mecanismelor de asigurare a capacității

Decizia privind necesitatea unui mecanism de asigurare a capacității ar trebui să se bazeze pe monitorizarea securității aprovizionării la nivel european și pe standarde clare de adecvare a sistemului. Măsurile existente ale Comisiei, în special Orientările privind ajutoarele de stat¹⁹, solicită tuturor statelor membre să respecte câteva principii importante atunci când optează pentru mecanisme de asigurare a capacității. În special, aceste mecanisme nu ar trebui să discrimineze între tehnologii (inclusiv în ceea ce

¹⁸ Comparând standardele de adecvare aplicabile în cazul unor sisteme învecinate, Grupul de coordonare pentru electricitate a constatat o lipsă de claritate în ceea ce privește responsabilitatea pentru instituirea acestor standarde referitoare la adecvarea sistemului și la securitatea aprovizionării, multe state membre neavând niciun standard oficial.

¹⁹ Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 (JO C 200, 28.6.2014, pp. 1-55).

privește adaptarea cererii sau stocarea) sau între furnizorii de capacitate noi și cei existenți, ci ar trebui să plătească doar pentru disponibilitate (per MW) și să permită participarea transfrontalieră. În absența unor acorduri comune, organizarea unei participări transfrontaliere efective poate fi dificilă.

Un pas înainte ar putea fi elaborarea la nivelul UE a unor norme privind participarea transfrontalieră în cazurile de implementare a mecanismelor de asigurare a capacității. Această acțiune ar implica stabilirea unor roluri și responsabilități clare pentru părți (în special pentru producători, furnizorii și consumatorii de adaptare a cererii și operatorii sistemului de transport) și a unui cadru pentru calcularea și alocarea capacității transfrontaliere în astfel de mecanisme.

Totuși, dacă mecanismele de asigurare a capacității sunt concepute în mod foarte diferit, furnizorii de capacitate transfrontalieri s-ar putea confrunța cu mai multe cerințe diferite atunci când participă la scheme diferite, ceea ce duce la creșterea costurilor de tranzacționare și ar putea reduce eficiența în general. Așadar, ar putea fi mai înțelept să se stabilească un model de mecanism de asigurare a capacității (sau un număr limitat de mecanisme) de utilizat la scară regională, pentru a se facilita participarea transfrontalieră și a se minimiza denaturările pieței.

Rezultatele anchetei sectoriale lansate recent de Comisie²⁰ vor furniza materiale utile pentru a se putea stabili viitoare norme în acest domeniu. La sfârșitul anului va fi publicat, pentru consultare publică, un proiect de raport privind ancheta sectorială.

Întrebări

- 17) Este necesară o metodologie armonizată pentru evaluarea adecvării sistemului de energie?
- 18) Care ar fi sfera de aplicare geografică potrivită a unei metodologii și a unei evaluări armonizate ale adecvării (de exemplu, la nivelul UE, la nivel regional sau național și la nivelul țărilor învecinate)?
- 19) Armonizarea standardelor de adecvare a sistemului, care în prezent diferă la nivelul întregii UE, ar fi utilă pentru construirea unei piețe unice eficiente?
- 20) Un cadru european comun pentru participarea transfrontalieră la mecanismele de asigurare a capacității ar oferi beneficii? Dacă da, care ar trebui să fie elementele unui astfel de cadru? Furnizarea de modele de referință pentru mecanismele de asigurare a capacității ar fi benefice? Dacă da, cum ar trebui să arate aceste modele?
- 21) Decizia de a introduce mecanisme de asigurare a capacității ar trebui să se bazeze pe o metodologie armonizată de evaluare a adecvării sistemului energetic?

5. URMĂTOARELE ETAPE

Prezenta comunicare consultativă privind organizarea pieței energiei electrice va lansa consultarea publică privind elementele noii organizări a pieței, în vederea pregătirii

²⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4891_ro.htm

eventualelor propuneri legislative și nelegislative viitoare. Scopul prezentei comunicări consultative este de a oferi tuturor părților interesate oportunitatea de a se exprima în legătură cu viziunea prezentată și cu etapele identificate ca necesare pentru realizarea viziunii respective. Comunicarea va fi completată de întrebări mai detaliate și cuprinzătoare referitoare la anumite aspecte, mai ales cele legate de securitatea aprovizionării cu energie electrică.

În același timp, Comunicarea privind furnizarea de noi beneficii pentru consumatorii de energie, adoptată împreună cu prezenta comunicare consultativă referitoare la organizarea pieței oferă o viziune detaliată asupra posibilului rol al consumatorului de energie și prezintă etapele necesare. Cei trei piloni cu ajutorul cărora se realizează această viziune sunt consolidarea poziției consumatorilor (gospodării, operatori economici și industrie), locuințele și rețelele inteligente și gestionarea și securitatea datelor. Acțiunile prezentate în comunicarea privind consumatorii se bazează pe ample consultări cu cetățenii, consumatorii și părțile interesate, inclusiv pe o consultare publică desfășurată în prima jumătate a anului 2014, și pe discuții în cadrul grupurilor de experți conduse de Comisie²¹.

Măsurile legislative care ar putea fi adoptate ca urmare a comunicărilor prezentate astăzi ar putea include modificări ale următoarelor documente legislative, în funcție de rezultatele activității viitoare:

- Directiva privind energia electrică,
- Regulamentul privind energia electrică,
- Regulamentul privind ACER,
- Regulamentul privind infrastructura,
- Directiva privind siguranța aprovizionării cu energie electrică,
- Directiva privind eficiența energetică,
- Directiva privind energia din surse regenerabile.

În plus, activitatea va avea un impact asupra formei mai multor coduri de rețea, în special asupra codurilor privind echilibrarea și situațiile de urgență și refacerea sistemului. Viitoarele propuneri și evaluările lor de impact vor ține seama de implicațiile economice și de contribuțiile primite în cadrul procesului de consultare.

Toate întrebările din prezenta comunicare, precum și chestionarul separat privind securitatea aprovizionării cu energie electrică sunt disponibile pe site-ul Comisiei. Răspunsurile ar trebui furnizate doar conform instrucțiunilor de pe site-ul respectiv²² și până cel târziu la 8 octombrie 2015. Comisia intenționează să publice un document privind constatările care va rezuma principalele rezultate ale acestei consultări. Comisia va asigura confidențialitatea răspunsurilor pe care le primește, cu condiția să primească cereri în acest sens, iar acestea să fie bazate pe motive întemeiate.

²¹ Grupul operativ ENER privind rețelele inteligente, Grupul de lucru pentru consumatori vulnerabili în cadrul forumului energetic pentru cetățeni.

²² <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations>